

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJU KAŽDÚ SOBOTU NA SESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok ... 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... 2 " — "
 Na štvrt roka ... 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník, kraj. vyslanec.
 Majiteľ a vydavateľ:
 JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlasky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Nové ťarchy.

Z celej krajiny žalostné ponosy sa ozývajú pre slabú úrodu a pre nepriaznivé počasie. Žatva nesplnila nádeje hospodára, ba aj to málo, — čo sa mu urodilo, najmä na našich Horniakoch — len so stratou dostal domov. Zemiakov tiež málo sa urodilo. Na mnohých krajoch len trojnásobné vrátili semeno, aj to Boh vie či nezhnijú, keď so dňa na deň dažď sa cedi. Statok padá pre rozličné choroby. Zima blíži sa, kdežto komory prázdne sú. Ťažké starosti uvalujú sa na chudobného človeka, a je mu až do zúfania. Zväčšuje jeho smutné polozenie tá okolnosť, že na všetky strany ozývajú sa bubny ekzekutorov. Spredávajú ímania tých, ktorí či štátu, či obci dlžní sú s daňou. Plač a kvýlenie mieša sa medzi zvuky bubna. Ale darobné nariekania! Vládu, tohoto necitlivého a nemilosrdného molocha nepohne to k ľútosťi. Čo tá dbá o chudobného človeka? Nech bárs zhyne, len porcie nech zaplatí.

Toto ale není všetko, čo nás trápi a rmúti. Hoc kalich trpkosti plný je, hoc klesáme pod ťarchami, v zármutku a v zúfalstve našom liberálna vláda s tým nás potešila, že aj civillistu

(plat) kráľa zviši; vojenský minister o 20.000 viac vojska žiada; financminister výše tisíc millionov korún vzal do rozpočtu, teda o 20 millionov viac ako vlani, konečne povýšili aj kvótu t. j. zo spoločných výdavkov, ktore Uhorsko s Rakúskom znáša, na našu krajinu väčší percent padne ako dosiaľ.

Teda teraz, keď všeobecná chudoba, takrečeno hlad panuje po krajine; keď so všetkých strán ponosy čuť, že ľud nie je vstave porcie platí: starostlivá vláda s tým preukazuje lásku a milosrdenstvo oproti ubiedenému národu, že nové ťarchy uvaluje naň.

Či slepi sú tí páni, že nevidia žalostné postavenie národa? Tak chladné sú srdcia jejích oproti nemu? Či poznajú oni postavenie jeho? Nemyslím!

Hospodári a remeselníci takrečeno na chlieb nevyrobia, a väčšina len z milosti úžerníkov živori sa. A tu ho máš! vláda nie žeby k pomoci prispela, ale ešte do väčšej núdzy ich ženie.

Do včulku 18 millionov korún dostával kráľ náš. Polovicu my, ostatok Rakúsko platí. Tak značná summa, že zaokryť možno s ňou výdavky panovníka. Od včulku ale o 2,001.497 korún viac dostane.

Dr. Ottokár Prohászka.
 professor ostrih. theologie.

Väčšie farchy žiadajú od nás všetci ministri, najväčšie ale vojenský, lebo o 12.000 viac mladíkov budú volať k honvédom a k regulárskému vojsku k riadnej službe. A to náhradných rezervistov, t. j. tých, ktorých dosiaľ len na 8 týždňov volali k vojenskej službe. 12.000 mladých, pevných a pracovitých ľudí, ktorí na pomoc boli chudobným rodičom. Jak veľkí kapitál to pri výrobe! Jak veľká ztrata pre chudobných ľudí! A to dvojnásobná! Doma pomoc odbudne, a tak výrobok menší zostane, lebo najpevnejší «stroj» chýbuje pri dennej práci. Vojenské výdavky ale pribudnú, lebo vydržanie 20.000 ľudí, zbroj, šatstvo milliony košujú. Teda pokoj panuje v Europe, panovníci priatelia sa, a vzdor tomu viac vojska a nové zbroje sú zapotreby.

O povýšení vojska už na jar v delegácii bola reč, ale vtedy minister len 7000 spomínal. Vláda teda znovu mámila národ. Ludoví oblegáti už vtedy protestovali oproti týmto novým farchám.

«Načo množiť vojsko, aj tak ho je veľa, a potom, pokoj panuje. Pospolitý ľud veľkú potrebu má na synov svojích, ktorí pri vojsku tri roky mrhajú» — hovorili títo. Liberálna vláda ale takto sa vymlúva:

— Všetky štáty množia počet vojska, zopatrujú nové vojenské lode, kanóny a kvery, my nesmieme za nimi zostať, však u nás od 1869. — do 1889. roku len o 23.000 regrútov zvýšili počet regulárského vojska, kdežto Franciá a Nemecká rýša o 100—200 procentov zväšili. Od 1869. roku assentirovali ročite 80.000 mladíkov, od 1889. až po dnes 103.000. Potom, že k novým vojenským loďám a kanónom ľudí potrebovali, týchto od regimentov vzali, a tak počet doplniť treba s tým, že rezervistov k riadnej službe zavolajú. Széllové noviny aj to píšu, že však to nie tak veľká škoda, lebo že od veľku, keď bude viac vojska, ľahšie prepustia domov takých, na ktorých rodina súrnu potrebu bude mať, kdežto do veľku nemohlo sa to stať. Potom, že v druhom roku jednu tretinu, v treťom roku tiež jednu tretinu pošlú domov, ako vyslúžených vojakov.

Slabá potecha! Blázon sa jej teší!

Hoc ako usilujú sa noviny této s ministrom aj s celou liberálnou stranou zahovárať této nové farchy, ja to neuznám za výmlvu, a myslím ani ct. čitateľ nie. To by musel byť obuchom udretý, ktorý by neuznal, že této farchy na veľkú škodu

sú nešťastnému národu, a len množiť budú biedu jeho.

My ale ináč vysvetľujeme vec túto, hoc liberáli taja to. Počet vojska preto chcú zvýšiť, lebo pri tohoročných assentirkach v 26 stoliciach nemohli odobrať toľko, koľko na ne vyhodené bolo, a to nie len preto, že mladíci slabí, teda nesúci boli, ale preto, lebo zo 14 stolic polovica, z 12 stolic viac ako tretina regrútov nedostavila sa k assentírke, ale do Ameriky přehla, a tak tí istí vyhli vojenskej službe. V Spišskej volano bolo 4908, dostavilo sa 1416. V Šariši z 2784 regrútov, hlásilo sa 1064. Reštanciu týchto 26 stolic ostatnie musia vynahradíť s tým, že od budúceho roku viacerých budú tam assentirovať ako posiaľ.

Vidno do čista, že liberálna vláda nešetří národ. Neni ohľadom na núdzu jeho v ktorej sa nachádza, ale dvíha farchy, ako keby zkúmať chcela, dokedy možno preš krútiť, a koľko ešte zdrží tento biedny, tento vycicaní národ.

Už viac nie! Už len hrob vykopajte preň, a nehajte ho v tichom odpočinku. Po zúfalom živote zaslúži ho...

Pri toho ročnom krajinskom rozpočte o život a smrť národa sa jedná. Liberálna vláda však nezhrozí sa nad tým, že katom národa bude. Väčšina, ktorú pri sebe má, ako na rozkaz s jasotom, chladnokrvne a bez hryzenia svedomia zvotizuje této nové výdavky. Týchto ľudí nepohne stonajúci a plačúci národ. Čo že im je národ?!

Ach, užitočná je tá liberálna politika! Veľmi blaží národ! Milí sú liberálni ablegáti v tom drahom a zkvostne zariadenom krajinskom dome! Kto by nebol za nich?...

My ale dúfame, že národ najde na sneme obrancov, ktorí zastanú ho, ktorí odokryjú zdrapy z mizerného tela jeho, a ukážu ho v celej jeho nahatosti. Uloha táto na ľudovú stranu čaká. Ona smele zastane miesto svoje! Kto s ňou držaf nebude, to nie je vlastenec, ten nie je priateľom chudobného ľudu; ten lásky a milosrdenstva nepozná, ten svedomia nemá! *Ondrej Hladký.*

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v Budapešti na kerepeši-út č. 72., odporúčame obecnstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti pride do Budapešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospodárske a neplatí sa žiadne vstupné.

POLITICKÉ CHÝRY.

Krajinský rozpočet na budúci rok 1903.

Finanminister Lad. Lukács vykazuje, ako už známo, zvyšok 474.074 korún. Čo ale nám povedia záverečné účty, to je ovšem iná otázka. Ale žeby sa to aspoň tak präsentoval mohlo, finanminister zmenšil výdavky na investície oproti 1902 o 17.062.290 korún.

Minister Lukács zdeľuje, že výdavky zvýšili sa regulovaním úradníckych platov, pod ktorým titulom vložené je do rozpočtu 13 millionov korún. Civilná lista povýšená je o 2 milliony korún.

Súvaha vykazuje v riadnych príjmoch: ministerstvo vnútra 7.996.807 korún, finančné ministerstvo 703.721.321, ministerstvo obchodu 290.105.762, ministerstvo orby 38.793.075, ministerstvo osvety 5.521.137. Riadne výdavky: kráľovský dvor 11.300.000, kabinetná kancelária 180.835, snem 3.572.658, spoločné výdavky 75.360.115, pensie 21.047.462, na štátne dlhy 254.381.492, na dlhy od garantovaných železníc 24.815.241, štátny účetný dvor 335.649, administratívny súdny dvor 562.064, ministerpräsidium 1.073.498, ministerstvo pri kráľovskom dvore 139.452, horvatské ministerstvo 94.660, ministerstvo vnútra 41.992.262, ministerstvo financií 179.041.043, ministerstvo obchodu 292.392.772, ministerstvo orby 46.969.634, ministerstvo kultu a osvety 37.342.802, ministerstvo pravosúdia 36.295.417, ministerstvo honvédstva 38.679.347 korún atď.

Dohromady obnášajú príjmy	1,090.936.474 k.
a výdavky	1,090.462.670 k.
nasledovne zvyšok	474.074 k.

Konečne minister Lukács predostrel snemu zákonný návrh, v ktorom vláda pýta štyrimesačnú indennitu. Predostrenie zákonného návrhu odôvodňuje tým, že do konca roka je už málo času na to, aby pojednávanie rozpočtu mohlo byť zakončené, krem toho musí sa snem zaoberať aj s pojednávaním takej otázky, ktorá musí byť na termín riešená. Snem nebude mať teraz meritorných zasadnutí, pretože aj páni vyslanci porozehodili sa domov.

V rozpočte na rok 1903 je, ako rečeno, 474.874 korún zvyšku. Ale «Független Magyarorszag» takto píše o ňom:

«Iste bol by to pekný výsledok, keby rozpočet bol reálny; podľa dobrej daňovej politiky ani nesmie byť viac zvyšku, lebo kadenáhle je zvyšok veľký, daň sa znižuje. Pre finančný stav Uhorska charakteristický je tento 473.804-korunový zvyšok: daň je už temer neznesiteľná a minister Lukács predsa len s najväčším namáhaním a s podvodnými machináciami mohol vykázat taký výsledok. Riadne výdavky rozmnožili sa o 8.426.884 korún, mimoriadne výdavky o 12.232.213 korún, s druhej strany riadne a mimoriadne príjmy rozmnožili sa len o 3.883.469 korún. Deficitu bolo by teda 16.775.628 korún, keby minister Lukács bol predložil pravý stav našich hospodárskych pomerov.»

Zajímavé je, že na aké ciele zamýšľa obrátiť tie kra-

jinské peniaze, s ktorými tak veľmi obťažila daňujúcich občanov.

Ako nové farchy sú medzi štátnymi výdavkami kromu povýšenia civillisty, t. j. platu kráľovského, sú ešte aj nasledovné položky: 16.000.000, t. j. šesťnásť millionov korún na povýšenie platov štátnych úradníkov; 250.000, t. j. štvrt milliona na podporu cirkví protestantských, o 55.000 korún viac potrebuje Széll na «podporu vystahovalcov»; vyše 100 tisíc potrebuje kultusminister Wlasič na preklad do maďarskej reči obradných kníh grécko-katolíckych Rusov. Konečne je tu aj jedna potešiteľná položka: minister orby potrebuje tiež o 283.224 korún viac na obranu ľudu roľníckeho medzi vrchmi bydliačeho (Rusi-Sikuli.)

Čo týče sa tej o 55 tisíc korún zvýšenej položky «na obranu vystahovalcov», vieme, že minister z týchto peňazí podporuje v Amerike slovenské a maďarské noviny v duchu liberálnom písané, podporuje tiež istých kňazov, ktorí idú za ľuďom slovenským americkým aby vychovávali ho ďalej v duchu liberálnom. I to vedeli by sme udať, koľko ktorí z týchto kňazov dostane od ministra a ešte od kohosi na cestu, keď sa ubiera za more. Ako tyto páni v Amerike účinkujú, o tom píše velp. Furdek, farár americký v najnovšom čísle «Viery» vychodiacej v Amerike. Vofaktorých z týchto kňazov totiž nechceli americkí biskupi prijať do biskupstva a nedali im práva ani spovedať, ani sv. ovšu slúžiť. Ale tyto páni nestarajú sa ani o biskupský ani o pápežský zákaz. Povedajú si, že majú povolenie z domu od biskupa svojho, i ohlasujú sa v novinách, že pôjdu slovenským veriacim kazat a ich spovedať, ak ich o to požiadajú a, rozumie sa, ak im dobre zaplatia. A nerozumný ľud i chodí sa k nim spovedať za peniaze a nevedia chudáci, že spoveď toho kňaza je neplatná, hriešna a že im teda takáto spoveď celkom nič neosoží.

Preklad tých ruských obradných kníh, na čo vyše 100 tisíc bude sa potrebovať, tiež je nie ešte na čase. Keď istí páni prosili pápeža, aby zrušil staroslovanské bohoslužby grécko-katolíkov, a uviedol miesto nich bohoslužby nové v reči maďarskej, pápež na to neprivilil. A keď odvolávali sa, že už aj tak vo viacerých cirkvách zaviedly sa bohoslužby maďarské, pápež vtedy naložil, aby pomaly zpät uvádzali staré bohoslužby, ako boly predtým v reči staroslovanskej. Nevieme teda čo chce kultusminister s prekladaním obradných kníh grécko-katolíkov. Či uhorským cirkvám viac rozkazuje minister ako hlava cirkve, svätý Otec rímský?

Válka uhorskej vlády?

Poniekto nestranné noviny spomínajú, že Széll nepožíva viacej dôvery panovníckeho dvoru viedeňského, a síce pre tie demonštrácie, ktoré odohraly sa proti arcikniežafu Jozefovi Augustovi v Kluži z príležitosti slávnosti keď odhalovala sa socha kráľa Mateja spravodlivého. Ct. čitatelia pamätajú sa, že pri príchode a odchode arcikniežafa hrala hudba vojenská «Gott erhalte», hymna to rodiny Habsburgov, ale Koššuthistami pobúrené občan-

stvo zahlušilo hudbu spievaním nóty: «Kossuth Lajos azt izente», ba i kamením a blatom hádzali do vojakov-bandistov. — Dľa spomínaných novín, Széll (ktorý bol tiež v sprievode arcikniežata v Kluži) udával vo Viedni, že demonstrácia tá ustrojená bola skrze Desidera Bánffyho

Dr. Edvard Margalits,
professor university.

Na to viedeňské kruhy daly sa pátrať, čo je vo veci a pripisujú teraz demonstrácie tie iba len slabosti Szélla.

Ostatne najnovšie už aj vládne noviny Szélllove pripúšťajú možnosť, že vo vláde nastane válka, lenže hľadajú toho príčinu len v záhadách našej vlády a rakúskej v otázke vyrovnania.

Čo sa robí v Nitrianskej?

Veru, veru nič dobrého.

Nitrianski liberáli málo sa starajú o to, že sa im to prenasledovanie vodcov ľudových nijako nedarí. Oni vybrali si na mušku našich najprednejších vodcov ľudových a dali sa ich šháňať po súdoch. Je pravda, že súd každého takého osvobodil, ale nitrianskemu liberálovi postačí i to, že obeť pomsty jejích musí predsa cestovať, čas márniti, mnohé trovy si robiť za to, že ho nevinne ráčili liberáli zapravotiť. Tak vykonali aj neohrozenému vp. farárovi lopašovskému, Ferdinandovi Sándorfimu. Udali ho, že zahrozil sa voličom v Dubovanoch, že príjdu všetci do pekla, ak budú na liberála hlasovať. Svedkovia pána farára ale dosvedčili, že takého nič nespomínal, čo síce ani treba nebolo, bo každý poriadny kresťan aj tak dobre zná, že ktorá stránka bojuje za Boha a za vlasť, a ktorá slúži čertu (nech sa prepadne) a židom. Nitriansky súd teda oslobodil pána farára, ale liberáli appellovali ku kr. Tabuli. Pán farár mal nové trovy a to veľké a kráľ. Tabuľa vyhlásila ho za nevinného.

Nuž pýtame sa: keď pán farár je nevinný, jako aj skutočne je, kto je teda potom vinný, a kto by bol povinný teraz v prsia biť sa a nevinne obžalovaného na ko-

lenách prosit za odpustenie i nahradiť mu všetky trovy? Poriadny človek tak robí, že keď presvedčí sa o nevinnosti toho, koho obviňoval, nuž povie otvorene: som sa mylil v mojom smýšľaní o tebe; alebo ani nemylil som sa, ale som huncút a zlodej od kostí, teda mi odpusť, alebo opovrhni mnou, jestli nemám toľko statočnosti nahradiť ti tvoje trovy a znášané neprijemnosti.

Vždy len «pravé». Nie zriedka počuť pri kupovaní, že kupujúci prejavuje prianie, aby dostal tovar «pravý». Čo je to ale vlastne «pravý»? Týmto slovom naznačuje sa tovar «pôvodný», «prvý», vyrobený tak, jako to sám vynálezca chcel. Ale to už spočíva v povahe našej doby, že jakmile sa vyskytne vec nová, dobrá, ktorá s výsledkom bola prijatá, ihneď sa «napodobňuje» a napodobenina jakožto «jednako dobrá», ba «ešte lepšia» ku kúpe sa ponúka. To deje sa obzvláste u potravín, ačkoľvek práve tu je najviac zapotreby, «nepravému» tuovar sa vyhýbať. Keď viac než pred jedným desaťročím Kathreinerova sladová káva Kneippova pre svoje neobyčajné prednosti vsade v domácnostach rýchle sa zahostovala, vyskytli sa hneď také napodobilé, podstrkujúce za ňu obyčajné pražené výrobky, pravému tovaru len svojim zovňajškom sa podobajúc, jakože vraj «jednako dobré», a hľadacie pri tom len na svoj zisk. Klam ten ovšem netrval nikdy dlho, lebo naše gazdinky, ktoré sa sem-tam daly «prehovoriť», aby napodobeninu zkusily, spozorovaly skoro ten veľký rozdiel čo do chuti. Ale prestane-li jeden, začína zase druhý, preto každá gazdinka dobre urobí, ak by zkusenosti s «nepravou» ešte sama nebola mala, keď pri kúpe sladovej kávy vždy doloží: «ale pravú Kat-

Dr. Edmund Gyürky,
hlavný správca a riaditeľ kat. shromaždení.

hreinerovu» vo známych Kathreinerových baličkoch. Lebo len táto má oblúbenú, lahodnú, zrnkovej káve sa bližiacu chuť a len ona kávový nápoj, ktorý sa bol stal denným zvykom, zlepšuje. Taká je «pravá Kathreinerova» uznaná najlepšou náhradou za kávu zrnkovú, kde táto lekárom bola zakázaná. «Kathreinerova sladová káva Kneippova» bola a je práve prvým, pravým výrobkom, ktorý čo sa týka výborných vlastností dosiaľ nebol dosiahnutý. O nej platí osvedčené heslo: «Len čo je pravého, je to «pravé».

O prenasledovaní katolíckych Rehol vo Francii.

Čo sa deje vo Francúzsku proti našej sv. cirkvi katolíckej, to nám je už známo, to mi netreba opisovať. Len to podotkynam, že tam tá prekliata židozedsnárska liberálna háveď, sberba to satanášova pracuje všetkou parou na zničení cirkve Kristovej, a že židia, zedsnári, liberálni tatári a všetci nevercovia, jako inde, tak i u nás sa z toho tešia a radujú. Vieme, že naši židia, zedsnáry, liberálni tatary zaslali francúzskej židozedsnárskej vláde gratuláciu k tomu jej barbárskému prenasledovaniu sv. cirkve Kristovej. Hanba, večná hanba budiž za to týmto otrokom židovským! Myslím že nebude od strany, a ct. čitatelia Kresťana viem že mi budú za to povďační, keď v našom Kresťanovi aspoň vo výfahu uverejním to, čo ruské noviny píšu. Uvádžam tu ukážku z dvoch moskevských novin denníku: «Ruskij Lístok» a týždenníku: «Rodnaja Reč».

«Ruskij Lístok» v čísle 4543 píše: «Už viackrát vyslovili sme náš úsudok o tom, čo sa teraz deje vo Francii. My nemôžeme pokojne pohliadať na prenasledovanie tam katolicizmu. Atheistickí a radikálni ministri rusia týmito neslýchanými persekúciami vnútorný mier — pokoj —, lebo štvúc synov jednej zeme proti sebe, vyvolávajú občianske rôznice a sváry. Náboženské spory vynešené na ulicu a strany sa utkávajú v krvavých srážkach. Niektoré denníky vydávané u nás ruským jazykom, ale so smerom židovsko-kosmopolitickým (n. pr. moskevský «Kurjer», «Novosti Dňa» a Odesský Telegraf) radujú sa terajším udalosťam vo Francii — nemôže sa predsa žid neťešiť z prenasledovania viery Kristovej! — snažia sa nám namlúvať, že francúzska vláda niako neprenasleduje vieru, ale len duchovenstvo za jeho vraj miešanie sa do záležitostí štátnych, politických.»

Ukázali sme už nejdennaz naším čitateľom na lživost takého tvrdenia a na farizejské omývanie náboženskej persekúcie (prenasledovania). Atheisticko-židovská vláda nestihá domnelý fanatizmus katolíckeho duchovenstva a jeho snahy po svetskej vláde, ale náboženstvo Kristovo.

V osobe rímskych katolíkov prenasledujú sa kresťania, veriaci v Najsv. Trojicu, v Krista-Boha, v Božiu Rodičku, v Sviatosť. Francúzskym socialistom a radikálom je lhostajno, s jakou cirkvou jest jím činiť. Keby bol národ francúzsky pravoslavným, prenasledovali by ho so stajnou nenávisťou.

Rozhorčuje na najvyš, vidíme-li jak drzé zedsnársko-židáctvo sa opovažuje posudzovať a poučovať to, lebo ono kresťanské náboženstvo vzbudzuje osklivosť a hnus, slyšíme-li, ako táto róta osobuje si právo kritisovať katolicizmus, vytýkať mu jeho vady atď. Mlúviť o tom môže len kresťan, ale nikdy mason (zedsnár) alebo žid, maúci meno Kristovo v nenávisti.

Tluchy o jesuitoch a jejich spádoch, páchnu sketstvom a ošemetnosťou, židovskému plemenu vlastným. Nie o jesuitoch sa jím len jedná; nie esuitov stihá mocná spojená liga bezbožníkov a židáctva; ona prenasleduje vieru v Krista, prenasleduje Jeho Cirkev. Prenasledovanie náboženských kongregácií jest činom, voči ktorému katolíci i pravoslavní sú úplne solidárni. Dnes atheistické židáctvo prenasleduje katolíkov, zajtra sa vrhne na nás. Nutno pripraviť sa k boju proti spoločnému nepriateľovi.»

«Naša neverecká intelligencia a zvlášte naši (ruskí) židia, vidiac úspech francúzskych súvercov, sú jako u vytržení a verejne dávajú výraz svojej neličenej radosti nad utiskovaním kresťanstva. Rozpínavosť semitického plemena je vôbec známa.

Avšak pres všetek ples a jasot jest táto cháška ostrážitá, dobre vediac, že povšechný výsmech a potupa kresťanskej viery môže mať pre jejich »hmotné zájmy« velice neprijemné následky. Preto tie neustále kledy o jesuitoch atď., zastierania pravého zámeru domnelým hájením autority štátu. Náš židovský tisk, vidíte-li, obral si vznešený úkol bedliť, aby štát nebol pošinutý k časom «keď bol povržen k podnoží duchovnej vlády.»

Všetky tieto žvasty nie sú, leč smesicou hanebného pokrytstva a zbabelej potmešlosti, bojacej sa s pravou barvou na svetlo. Ruský pravoslavný národ nedá sa obalamutiť týmito úskokami. On vidí jasne, že sa vo Francii nevedie boj len proti jezovitom, ale že jest vôbec prenasledované kresťanské náboženstvo.» Pred rokom v trud-

ných pre pravoslavnú cirkev chvíľach vyjadrili nám katolíci ústami grófa Mošinského svoju veľú sútraf. My nemôžeme len stajnými sympatiami odvetiť naším spolubratom vo viere.»

Týždenní «Rodnaja Reč» v celej rade ostrých článkov vystupuje proti hanebnému riadeniu masonských — zednárskych — nezabohov. V krásnej stati «Goňenije na religiju vo Franciji» vysvetľujú napred, ako Cudzina a tiež Rusko málo zná jadro francúzskeho národa, súdiac o Francii obyčajne dľa oplzlých románov Zoly, Maupassanta, Prevosta atď., a dľa zbahnilého života parížskych prostopašnikov. Kto však dôkladnejšie zná Franciu a precestoval rôzne jej kraje, pronáša sa velice chválne o mravnosti, zbožnosti a vernosti zdedeným tradiciám tej časti francúzskeho obyvateľstva, ktorá žijúc v dialke od divého víru hlavného mesta, v klidu oteckých dedín, odchováva Francii jej statný dorost. Synovia z týchto kruhov sú kvetom francúzskej armády, v jejichž radách slúžiť jest za nynejších časov obetou väčšou, než za doby najzúrivejších válok. Z kruhov tých vychádzajú vznešené vzory žien a matiek, ony dávajú zemi schopných a nepredajných úradníkov a správcoov obetivých delníkov na vinicu Pána, vehlasných učencov, spisovateľov a neohrozených politických vodcov, jako François Coppée a výtečný gróf Mun. Proti tejto nenávidenej Francii, proti duchu nepredajnosti a nezisťnej lásky k vlasti, tejto najšlechetejšej časti francúzskych občanov, za ňouž stoja v týchž záasadách ňou vychované a s ňou stajne smýšľajúce nižšie triedy, majú hlavne namierené a už dávno všemožne válčia ošemetní vrahovia Francie, ktorí sa následkom osudného poblúdenia zmocnili teraz vlády. Nadovše ale majú v nenávisti vieru tohoto kvetu francúzskeho národa, lebo práve táto vieru zaručuje mu jeho neodvislosť, poctivosť, čistotu mravov a minulú slávu, preto vrhajú sa tak vztekle na túto vieru a jej neohrozených vyznávačov. Vyhražujúc slobodu presvedčenia a tisku len sebe, dusí mrzká to chasa presvedčenie iných; hulákajúc neustále o «slobode, braterstve a rovnosti» zapovedá už i nepohodlné jej časopisy — naše — (ruské liberálne organy o tom ani neklesnú.) V Paríži zaprela tá čistá vláda tiskárnu, v než sa tisknul časopis «La Croix», jeden z najrozširenejších medzi ľudom; hlavné vydanie tisklo sa v Paríži,

v siedmich iných čelných mestách ale vydávanie každého dňa čísla, ktoré sa rozchádzaly po celej Francii. Tak rozumie masonsko- (zednársko) židovská vláda slobode vôbec, a tisku zvlášte. «A keď by, čo vďaka Bohu, u nás na Rusi nikdy sa nestane a stať nemôže — šajka (banda) t. zv. našich slobodárov domohla sa u nás vlády a moci, nebolo by krutejších a bezohľadnejších prenasledovateľov presvedčenia, myšlienky a tisku, prehnanejších špehov a slidičov za súkromným životom občanov nesúhlasiacich s jejich názorami nad týchto liberálnych kriklúňov!» (Vidz «Naše Listy» 1902. 27. sept. čís. 5 v Praze.

Tak a podobne smýšľa a píše poctivý ruský tisk — noviny — o najnovších udalostách vo Francii. Čítajúc jeho trefné úsudky o žiliberálnom tisku v Rusku, zdáť nemáme tu i verný obraz našich židozednárskych liberálnych tatárov najrozmanitejších odstínov a táborov v Uhrách, dávajúcich svojmu židozednárskému liberalizmu výraz hlavne vo svornej nenávisti a útočení na vieru a cirkev katolícku? Avšak už i tvrdsie palice rozbily si svoje neverecké kotrby o skalu Petrovú — roztrieskajú si ich i terajší i všetci budúci jej odporcovia, či vo Francii, či v Madarii, či kdekoľvek inde!

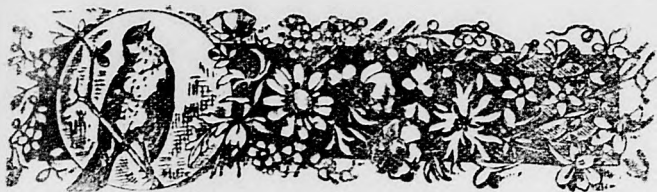
Myslím, že mi ct. čitatelia «Krestana» budú povďační za to, že som toto sdelil. Čo je tu vytlačeno, to mutatis mutandis, (s malými premenami) môže sa aplikovať, vzťahovať i na náš židozednársky liberálny orság. Veď židozednáry, liberálni tatary po celom svete sú z jedných otrúb, jednakí. Všetci sú jedna banda, všetci na jedno kopyto, ktorá všade všetkými možnými prostriedkami proti cirkvi Kristovej pracuje ju zkažiť a zničiť sa usiluje. Heslo tejto zlorečenej, prekliatej, kliatbou Božou ztlíženej bandy, pereputi, sberby satanášovej je «écrasez l'anfame»! t. j. zničme infámnu totižto cirkev katolícku.

Andrej Rojko,

54-ročný jubitárny kňaz na odpočinku.

Posviacka kostola vo Veľkých Beliciach bude sa vydržiať dňa 2. novembra. Posviacať ho bude osv. pán titulárny biskup a biskupský námestník Fr. Venczell v prítomnosti okolitého kňazstva a veriaceho ľudu. Slávnosť započne sa ráno o 9. hodine.

Krestania kupujte len u krestanov!

BESEDNICA.

Na území Kazárov.

Pod týmto názvom napísal Mikuláš Bartha krajinský vyslanec a novinár jednu zaujímavú knihu, z ktorej ďakomko článkov podáme et. čitateľom «Kresťana», aby dočista poznali židov, dovandrovaných z Galície, z Ruska a z Rumunska, takzvaných Kazárov, a aby pochopili o tých ukrutných zbojištách, ktoré v Zemplínskej, v Beregu, v Ťngu a v Mármarosi, akožto od dovandrovaných Kazárov obľahnutých stolicia dejú sa.

V tom kraji, kde vrchy Karpátske vysoko k nebu sa vypínajú, od šesťsto rokov bývajú Rusi, ktorých v tom čase veľký Ludevít kráľ do krajiny prijal bol, a im tu domovinu dal. Chudobný kraj to bol vždy, ale ľud tak usilovný, jednoduchý, skromný a nábožný bol, že núdzu nikdy netrpel. Páni, ktorých poddaný bol, starosť mali oň. Pritom udatný a bojovný. Vlastenecký cit veru ináč bol vyvinutý v srdciach jeho, ako u terajších s novomódnych Maďarov. Kolkokrát národ zbroj chytil za slobodu, Rusi nikdy nechýbali z radov. Toto všetci maďarskí dejepisci uznávajú. Iste za toľké veľiké zásluhy pozabavili ich židia majetkov, a ide sa im najnovšie aj reč materinská vykoreníť.

Od istého času obloha nad krajom tým, ako keby ustavične zachmúrená bola. Smútok a pustatina panuje všade. Aj zem, ktorá chatrnú výživu dávala, lásku odoprela od ľudu, lebo neúrodnou je. Celá národnosť, ktorá tu bydlí, pod kliatbou žije.

Tu niet radosti. Ba ani len úsmev nezjaví sa na bledých a vyzíabľých tvárach. Skoro 400,000 je týchto kresťanov, ale jeden ako druhý chudobný, mizerný a opustený, bez nádeje a budúcnosti. Tu majetnejšieho gazdu neni. Všetci koľko ich je, hladujú, a to od narodenia až do smrti. Zemičky, chalúčky, statok a rúcho práve tak biedné, ako aj ľud sám. Nie div, veď nič zhola nič nemá. Z milosti Kazárov — hoc ich tí cícajú — živia so dňa na deň. Docela v otroctve Kazárov žijú. Jak tí nesmilujú sa nad nimi, hladom by mreli, hoc celý život nie je inšie, ako súžba, ktorej smrť vezme koniec. Len smrť má útrpnosť nad nimi, a nik iní. Len jedno je potešiteľné, a sice to, že títo náramne biedni a duševne zaostali Rusi už majú mnoho maďarských škôl, ba aj bohoslužby a cirkevné obradné knihy budú mať už maďarské. Minister kultu dá im tie knihy preložiť, na čo vynaloží vyše 100,000 korún.

Roky a roky trvá toto žalostné polozenie stá a stá tisíčov Rusov, a nenašlo sa jedného človeka, ktorý by bol vládu upozornil na té ukrutnosti, ktoré tu Kazári prevádzajú. Skoro pol milliona kresťanov v jarme dovand

drovaných, krvožíznivých a divých kazárskych zbojníkov žije.

Čo žije?

Aj to je život?

Máme ministrov, nadžupánov, slúžnovecov, stoličných a štátnych úradníkov, financov, žandárov a Boh vie koľko «otcov a vodecov» a medzi nimi jeden sa nenasiel, ktorý milosrdenstvo by bol cítil nad týmto biedným kresťanským ľudom, a ktorý by sa bol shrozil nad ukrutnosťami, ktoré Kazári očividomé prevádzajú, a ktorý len aspoň slovom bol by vládu na pustošenie upozornil.

A prečo mali títo vlastenci oči zaviazané, že nič nevideli; prečo boli nemí, že slova neprehovorili?

Preto, lebo o židoch je reč. Bože zachovaj na žida žalovať! Márné namáhanie, lebo tí bohatí a vplyvní židovskí «magnáti», ktorí s ministrami, s nadžupánmi a s inými vysokých úradov pánmi priatelia sa, majú starosť aj o živánskych kazárov, zastanú a obránia ich akožto spojencov a súvercov svojích. Liberál liberála zastane, hoc je aj Kazár.

Ale predsa našiel sa človek, ktorý zaujal sa biedných Rusov. Bol to Eduard Egan. Ministerium ho poslalo sem — konečne keď už vyhnúť nemohlo tomu, lebo žalostné o pomoc volanie trochu útrpnosti vzbudilo v srdciach — aby zkúmal pomery ľudu a našiel prostriedky, ako by bolo možné ľud tento, na ktorý to najväčšie nešťastie, t. j. židovská pánština uvalila sa — obrániť. Egan svedomite telom dušou dal sa do práce pomáhali mu najmä kňazi na čele s biskupom Fircákom. Zakladal úverkové a potravné spolky. Otvoril pramene, aby Rusi zamestnanie a tak chleba mali. Žiadal prisne zakročiť oproti úzere a krémám, v ktorých opravdivú otravu merajú. Deň a noc pracoval, len aby dielo čím skôr šťastlivo previedol.

No, a čo bola odmena?

To čo býva tých spravodlivých ľudí, ktorí za chudobu zaujmú sa. Jaknáhle započal prácu, všetky židovské noviny deň po deň napádali ho. Podozrievali ho, a na etí mu ubližovali. Že štát okráda, že antisemitizmus rozširuje, že sa veselí a vozí hore dolu po poľovkách a zábavách, že rozbroje robí medzi Maďarmi (rozumej Kazárov) a Slováci, skrze čo pánslavizmus vzbudzuje. Slovom, také žaloby dvíhali oproti nemu, ktoré len zlodeji, podliaci a na šibenicu súci gazemberi vymýšľajú. Na stá a stá listov dostával, v ktorých preklínali ho a vyhrážali sa mu, že ho usmrtia jestli Kazárom pokojka nedá.

A prečo tento krik a táto besnota?

Preto, lebo oproti kazársko-židovským kmínom stá tisíce kresťanov chcel obrániť, ktorých Kazári do poddanstva vhnali, a ktorí na hnusných a prekliatých Kazárov robíť musejú:

«Egan nepreviedol účel svoj. Jedna guľka vyhasila život jeho. Hovorí sa, že smrť jeho z nepozornosti, náhodou sa stala. Či je tak? Boh vie! Tam odpočiva. Ľud, ktorý zachrániť chcel, a vyslobodiť mienil z otroctva Kazárov, ešte aj teraz slzy roní za ním, a nie dávno čo

pomník postavili nad hrobom jeho. Boh mu daj ľahký odpočinok! — My sa nevieme dosť prenačudovať tomu, že vrchnosť nevedela a nevie vyšetriť, ako sa stala smrť Eganova. To je taká hádka, ako to, že nalezajú sa zarezané deti kresťanské každý rok temer, a nikdy nevynejde sa vražedník.

Bartha, ktorý v novinách mnoho písal o pustošení, ktoré Kazári prevádzajú s Eganom, pochopil kazársku zem. Zo svojej skúsenosti opisuje smutné pomery, ktoré tam panujú. Ale že opovážil sa to činiť, práve tak pobúrili židov oproti sebe, ako nebohý Egan, lebo žida bantovať u nás najväčší prístupok je. Preto aj slobodne dochádzajú z Polska a z Rumunska, a preto prevádzajú Kazári té najukrutnejšie zbojstvá slobodne a bez trestu. To, čo sa v Beregu, v Zemplíne a v Marmaroši robí, časom po celej krajine sa bude prevádzať. Všetci naši židia odtiaľ pochádzajú, odkiaľ Kazári, a všetci ten istý cieľ majú. Aj popánených a pomaďarčených židov predkovia tak podobne prišli sem, ako to Bartha o dovandrovaných Kazároch píše. Dielo jeho pre tú príčinu obznámime s ct. čitateľmi «Krešťana», aby napred vedeli, aký osúd čaká, keď snád na nich nie, ale na jejich potomkov, a aby hladeli sa oproti tomuto nešťastiu, oproti tejto kliatbe, oproti tejto ukrutnej smrti pred časom bránili. Teraz ale odajme slovo Barthovi.

«Židia vždy jestvovali aj jestvovať budú. Neni toho miesta pod nebom, kde by neboli. Žid je všade, ale kazár nie. Pod týmto menom treba rozumeť žida poľského. Na Horniaky 1868. počali vo väčších húfoch prichádzať. V menšom počte aj predtým prichádzali a sa u nás upelešili.

Jeden starý kazár, ktorého v obci «barónom» nazvali pre tú príčinu, lebo majetok nazbýval, toto mi povedal: My sme domorodci a uhorskí občania. Aj my zaslužíme, aby nás štát bránil.

— Kedy ste sa tu udomácnili — pýtam sa ho.

— Ja? Tu som sa narodil. Mój otec, ba aj starý otec tu sa narodili.

— Máte o tomto svedectvo? Výťah z matriky?

— To nemám, ale poďte so mnou do cintorína, ukážem vám to na pomníkoch. Té platia toľko, čo písmo.

Uznal som, že má pravdu.

— Koľko jochov zeme máte?

— Málo. Práve toľko, koľko bol som prinútení od mojích dlžníkov prevzať.

— Na licitácii?

— Áno.

— Nič vás nepovzbudzovalo k tomu, aby ste zeme kupovali?

— Čo by ma bolo? Zem je veľmi zlý obchod. Za malý choson, na veľkom priestore treba robiť. A potom viaže človeka k jednému miestu, kdežto s peniazmi, s krčmou a so sklepom ta môžem ísť, kde cheem. Zem ani na voz nevyložím, ani na chrbát nemôžem vzat.

— Koľko záprahu volov držíte?

— Len jedného koňa držím, na ňom vozím špiritus a iní tovar.

— Aj oriete na ňom?

— Ja negazdujem. Zeme do árendy, alebo za polovičnú úrodu dám sedliakovi. Mne sa nevyplatí so zemou trápiť sa.

— Boli ste vojakom? pýtam sa ďalej.

— V tom čase nebrali to tak prísne. Len nepozorných brali.

— Koľko máte rokov?

— 74.

— V čas revolúcií ale predsa len ste bránili vlast ako honvéd?

— Neslúžil som ako vojak. Vojakom len ten je, kto musí byť. V tom čase my všetci v hraničných prielazoch sme boli zamestnaní ako farmani a lifferanti.

— Ruskému vojsku ste konali služby?

— Áno.

— A dobre vás platili?

— Môžete si myslieť. Nikdy sme nemali lepšieho výrobku.

Nepokračoval som ďalej. To čo som hľadal: vlastneckého citu ani stopy som nenašiel. Kazárovi je jedno, ruská invázia, rakúske vladárenie, alebo uhorská konštitúcia. Všetko jedno. Láska oproti domoviny neprebýva v srdci jeho. On je všade doma. Starec, s ktorým som sa rozprával, prevádzal rozličnú úžeru. Klamal štát a sdieral chudobu. Pri tomto sa zostarel. A takto všetci kazári žijú. Neumývajú sa, neučia sa, nezvdelávajú sa. Robia obchody a plodia deti. Krivo prisahajú. Mnoho ráz podpaľujú. Porania statok sedliaka. Falošné žaloby dvíhajú. Podplácajú, kde možno. Hlasite sa modlia a mlčky klamú. Piatok večer svieci zapália a kúpajú sa v rituálnom kúpeľi. Zo zeme zdrapia úrodnú pôdu a z ľudí kožu. Množia sa ako ploštice. Bezočiví sú ako vrabec, a pustošia ako potkan.

Skrze veľkopánske pozemky (zkázonosné delenie) zoslabnutý ľud Kazári tak napadli, jako ošklivé roje múch poranenú a zanechanú zver. Kde kazár vstúpi a čoho sa dotkne, všetko vyhynie. Jediným cieľom jeho je: všetko využítkovať až do poslednej kvapky. Človeka, pokiaľ dýchať vie, statok pokiaľ ručí, nástroj pokiaľ je čo zneho, zem do poslednej buriny. (Pokrač. nasled.)

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú. *Vydavateľstvo novín.*

Smrť. Ostrihomský kanonik dr. Ján Mally 19. t. m. v. 73 roku veku svojho po dlhej nemoci a po prijatí sviatosli zomierajúcich zomrel v Ostrihome.

Ján Mally narodil sa v Skalici, v Nitrianskej stolici, 26. augusta 1829. Po gymnasiálnom učení prijatý za klerika ostrihomského arcibiskupstva, filosofické študia odbavil v Trnave, teológiu na univerzitách peštianskej a viedeňskej. Za kňaza vysvätili ho 7. septembra 1852, a bol kaplánom v Baňskej Štiavnici. Roku 1856 odišiel ešte študovať, do Augustinuma vo Viedni, kde bol povýšený za doktora teológie a v septembri 1858 stal sa vo viedeňskom Pazmaneume študijným präfektom. Dr. Mally proboval novú politiku, odchylnú od tej, ktorej predstaviteľom boli «Pešbudínske Vedomosti». Stvoril «Slovenské Noviny». Pri Slovenských Novinách v Pešti založili i knihtačiareň «Minervu» — tiež nie bez peňažitého pričinenia Mallého. Horlivý Slovák pri týchto svojich podnikoch dožil sa sklamaní, a neobišiel sa bez značných peňažitých ztrát.

Zaujímal sa i za literatúru pre ľud a v Skalici u Škarniela vydával «Zábavno-poučnú bibliotéku slovenskú». Potom 1890 vydal v Ostrihome «Historia sacra antiqui Testamenti». V Pazmaneume

koncom šesťdesiatych rokov stal sa vicerektorom, súčasne pápežským komornikom. Roku 1885 dostal prešporskú kanoniú; vo februári 1888 ako kanonik prešiel do Ostrihomu. V decembri 1889 dostal titul žambeckého prepošta. Od novembra 1892 bol i archidiakonom šaštínskym.

Dr. Ján Mally trpel už od niekoľkých rokov na mozgovú chorobu, ktorá ho konečne do hrobu sklátila. Pokoj jeho prachu a vďačná buď pamiatka jeho v národe, za ktorý mnoho pracoval i trpel, za ktorý mnoho obetoval duševne i hmotne.

Cisár Vilhem do Rima. Italia dozvedá sa, že nemecký cisár pôjde na budúce leto do Rima blahoželať k pápežovmu jubileumu. Na ceste z Auinirálu do Vatikánu že bude ho sprevádzal 50 pruských kyrasikov.

Divadlo. Kresfanský čitací ľudový kruh vo Vrbovom usporiadal dňa 19. t. m. pri veľkej účasti obecnstva slovenské divadelné predstavenie.

Daj Bože, by sme čím viac takychto potešiteľných správ o účinkovaní Kresfanských spolkov dostali.

Nedeľný odpočinok veľmi prisne zachovávajú v Škótsku. V nedeľu a vo sviatok nesmie sa na ulici objaviť žiaden ťažký povoz, ani koč, obchody, hostince a divadlá sú zatvorené — len kostoly sú otvorené. Listonoši, konduktori, obchodníci, kočišia, zamestnanci všetkého druhu — v Škótsku všetko si v nedeľu odpočívajú. Len dedinskí listonoši smú v nedeľu vyjsť z mesta so svojimi dopismi. Aby však vyhoveno bolo predpisu, že v nedeľu nesmie jazdiť žiadne povozy, poštový úrad v nedeľu odobiera listonošom bicykle, ktoré len vo všedný deň smú ťižívať.

Nariadenie o zásterkách. Rumunský minister vyučby Haret nedávno vydal nariadenie, v ktorom vykázal zo školy šnorovačky. Tenže minister vydal teraz opäť

nariadenie, aby žiačky dievčenských ženských škôl v škole nosily zásterky, zhotovené v rumunských ženských priemyselných školách, aby si takto chránily šaty. Minister, ako z Bukareštu oznamujú, týmto chce dievčatá privykáť k čistote a k sporivosti a zároveň chce podporovať rumunský priemysel.

K emancipácii ženských. V polovici austrálskych štátov ženské už majú úplne rovné práva s mužskými. Najnovšie v Novej Gallii obdržaly ženské právo hlasovania. Niet pochybnosti, že aj ostatné štáty austrálske budú tento príklad nasledovať. Mužskí budú šaty prať a deti pestovať.

Tri vence. V Berlíne na obrovskom ľudovom shromázdení, ktoré usporiadali na počesť búrskeho generála, tri mladé dámy po jednom zlatom venci odovzdali búrskeho generála. Pri tomto výkone, každá dáma sprevádzala dar jedným heslom. Generálovi Bothovi venec dávajúca deva povedala:

— Vznešená vec je bojovať za vlasť, ale ešte vznešenejšia trpeť za ňu.

Delareyovi darovaný venec sprevádzala odovzdávateľka jedným biblickým citátom:

— Takto riekol Pán ústami prorokov: Vy budete Mojm vyvoleným národom a Ja vašim Hospodinom.

Pri odovzdávaní zlatého venca generálovi De Wettovi citovala deva nasledovnú výpoveď zo Schillerovho «Vilhelma Tella».

— Nech sa robí čo chce, ty staň si ku ľudu tvojmu, lebo tam tvoje miesto.

Protí znemravňujúcej tlačí. V Hollandii celá verejná mienka bez rozdielu zaviedla tuhý boj proti nemravným pohľadnicam, knihám a inej podobnej tlačí. Aj samé socialistické časopisy živú účasť berú v kynoznení a prenasledovaní oplzlých pohľadníc. Kedy sa pustí naša verejná mienka do tohoto blahodarného boja?

Následky pijanstva. Z Aradu telegrufujú: V Novom Arade mladý stolár Edmund Junginger čo vyrobil všetko prepil po krémách a premrhal ešte aj veno svojej ženy. 20ročná mladá žena konečne zunovala korhelovanie svojho muža, a odišla od neho. Junginger tieto dni vyhľadal svoju ženu a pýtal od nej peniaze, táto mu ale rozhodne odoprela jeho žiadosť. Na to vytasil nož a vrazil ho žene do srdca; ranená vybehla na ulicu, kde klesla na zem a o pár minút skonala. Opilec potom obrátil nož proti sebe a dvakrát si zavalil ním do prsú. Jeho rany nie sú však povážlivé. Jungingera odviezli do nemocnice pre väzňov.

Priatelia chráňte že sa tej pálenky, lebo ináčej budete do smrti otrokmi!

Samovražda. Dr. Jozef Sárkány, 48ročný predseda kráľ. súdnej stolice zo Szolnoku, prišiel po tieto dni do hlavného mesta a na druhé rano o 6. hod. vyšiel na štvrté poschodie domu na Alžbetinej okružnej ceste č. 1. a skočil odtiaľ dolu na dvor, kde sa zabil. Našli mu vo vaku listy, v ktorých píse, že už od mesiacov pre ťažkú nervovú chorobu nemôže spať a preto pozbaví sa života. Tragiická smrť Sárkány vzbudila veľkú sústrasť. Zanechal po sebe vdovu a dve deti.

Katolícky ľudový katechismus. Spísal Fr. Špirago. Preložil Štefan Mišik. Vydal Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Druhý diel: Učenie o mravoch. Tlačou Jozefa Teslika v Skalici. Cena 3 kor.

DOPISY.

Lom.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Slávna Redakcia!

Som tej pevnej nádeje, že tento môj dopis nehodíte do koša, ale vďačne v «Kreštan»-ovi uverejnite. Je to nám kresťanom katolíkom nevyhnutelne potrebné vedieť, aké satanské plány si naši nepriatelia vyhotovujú proti nám kresťanom katolíkom, proti nášmu sv. náboženstvu, proti našej sv. katolíckej cirkvi. Jeden taký satanský plán tu vypíšem.

Uhľavní, fanatickí, zbesilí, zúriví nepriatelia sv. cirkve Kristovej židozdedári mali nedávno v Genf kongres, na ktorom nasledujúca resolúcia — rozhodnutie — bola jednohlasne prijatá:

1. Zničenie všetkých pozitívnych, zvlášte kresťanských náboženstiev.
2. Zničenie kresťanskej morálky (kresťanskej mravouky).
3. Uvedenie vedeckého civilného mravného zákona.
4. Úviesť vedeckú sociálnu emancipáciu ľudu.
5. Boj všetkých proti každej autorite.
6. Založenie internacionálneho — medzinárodného slobodárstva — Freidenkerthum.
7. Úplné obrodienie ľudskej spoločnosti skrze slobodárstvo, skrze liberálizmus.
8. Odlúčenie všetkých náboženstiev od štátu.
9. Potlačenie všetkých rehól i mužských i ženských.
10. Shabanie cirkevných majetkov.
11. Výlučné školovanie skrze svetských učiteľov na zásadách všeobecnej mravovedy.
12. Nahradenia katechismov a iných kresťanských školských kníh skrze dejepis všetkých náboženstiev (vlastne potupenie náboženstiev).
13. Obrátenie cirkevných majetkov na assekurácie starých a práce neschopných delníkov.

Je toto ničmenej ako vykorenenie každého náboženstva.

Tiež prijatý bol jednohlasne nasledujúci návrh: Sociálna revolúcia nebude možná do toho času, dokiaľ ostatnia monarchia, ostatný panovnícky trón nebude ztroskotaný, zničený, a dokiaľ na miesto hypotetičného (predpokladaného) nebeskráľa — Pána Boha — nebude posadené ľudstvo (Menschheit). My chceme slobodárske (liberálne) školy pre všetkých a to obligátorne záväzné. Toto všetko dekretovali židozdedári na kongresse v Genfe.

I u nás v Rakúsko-Uhorsku sú židozdedári a sú jednakeho smýšľania s francúzskymi. Troch punktov bratmi. I naši židozdedári majú ten istý program, ktorý majú židozdedári v Genfu, len ten je rozdiel, že u nás židozdedári ešte tak verejne proti monarchii, proti panovníkovi vystupovať sa neopovažujú. U nás židozdedári sa ešte vždy zaviňujú po farizejský do plášťa loyality, ale ten jejich plášť farizejskej loyality je podšitý, podfutrovaný líškou, a to futro je: «zničiť katolícku monarchiu, zničiť katolícku dynastiu Habsburgskú, ztroskotat trón panovnícky a potom spôsobiť sociálnu revolúciu, a zvrhnúť s trónu i toho «hypotetičného nebeskráľa» t. j. Pána Boha a na jeho trón posadiť seba, jako to zo svojej satanskej, smradlavej papule rúhavy vybrechnúť neverec, nezaboh zednár Nietzsche: «My sme Boha zabili, posadme sa na jeho trón». Takéto satanské rúhaniny môžu zo svojich smradlavých pyskou chríľat, štekať, brechať len a jedine prekliate, zllorečené, pangharty, faľúchy satanášove: židozdedári. A takýchto zllorečených, prekliatych, pangartov, faľúchov satanášových jest i u nás dosť a dosť, sú celé legie.

Andrej Rojko,

54ročný jubilárny kňaz na odpočinku.

Nižná.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím úctive týchto mojích pár riadkov v «Kreštane» uverejniť.

Myslím som, že s prvým októbrom budem môcť tú radosnú správu podať ct. čitateľom «Kreštana», že už aj v Nižnej budeme mať potravný spolok.

Náš velp. farár Ferdinand Sándorfi kúpili obecnú krému od p. grófa pre potravný spolok a tak sme teraz už v tej nádeji, že žida strasieme sa už raz na vždy. Tento žid dostal už aj trojmesačnú výpoveď, ale nič sa akosi neberie ztadiaľ; on sice musí vytiahnuť z toho kšeftu, len že má ostať zas v našej obci a že mu už byť chystajú. Darmo velp. farár predstavujú v obrázkoch, že ako taký prejde človek, ktorý podá ruku pomocnú židovi a to ešte takému židovi, ktorý verejne hreší naproti našej cirkvi, za čo musel aj pred súdom odpovedať i snáď prinde do chládku, aby mal si kedy rozmýšľať, čo povedal. Ó, keby bol len aspoň v každej desiatej obci taký duchovný otec, ako my máme! Veru by sa potom židia iste tak nerozhadzovali ako dnes sa môžu. A prečo to? Preto, lebo vláda je velice ľahostajná naproti nim.

Čtení spoluobčania nižnanski! Pýtam sa Vás, že čo má ten duchovný za to, keď sa stará o našu obec? Veru čitateľu drahý zhola nič! Len práve tú trovu, ktorá je spojená s tým, že on ako vysoko vzdelaný muž hľadá na budúcnosť pre nás. Lebo on to dobre vie, že keď už židovi nebudú občania poddaní, že potom budú ponechaní občania sami na seba a, že potom by videli rozdiel, ako je v tú dobu, keď je žid krémárom a ako, keď je potravný spolok. Iste by potom jakživ u nás krémára nebolo! Prečo? Preto, lebo — čo je u žida dovolené —

to není u křesťana. Když ale bude ten sklep toho potravného spolku a žid bude mať tiež sklep, nuž nám nebude druhé pozostávať ako to: «**Křesťania kupujte len u křesťanov**», a «**Svoj k svojmu**»! Nadovšetko ale počúvať musíme len nášho duchovného otca a nie dákeho tľehubáka. Lebo však opravdivý katolícky kňaz je ako anjel strážca, ktorý veriace duše od počiatku až do konca poslednej hodiny života opatruje. Keď sme malí, zaujíma sa nás! Prijma nás do cirkvi a naposledy tiež on nás odprovadí na miesto večného odpočinku. Kňaz je ten, ktorý na kazateľnici hriech hriechom a nepravosť nepravosťou nazýva.

Teda křesťania drahí! Nože ktorý máte otca svojho duchovného k vám lásky citom, náklonného, hladajte že uňho útechu a radosť, a nie u žida. Tiež bude dobre, keď rozpomenieme sa na tie slová, ktoré Anglický profesor menom Chamberlein o židoch povedal: že ani ten najvznešenejší žid není na prospech ľudu.

Dozvedáme sa, že náš pán rychtár vzdal sa svojho úradu, čo je smutnou ztrátou pre nás, keďže dľa prísahy podľa statočnosti a svedomia úrad svoj zastával.

S najhlbšou úctou. S Bohom! *Gabriel Mikuš.*

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Prevelebný Pane!

Milý v Kristu Brat môj!

Raďte prosím v «Křesťan»-ovi nasledujúcu sbierku v Košicách pre mňa učinenu uverejniť:

Sbierka et. pána Jána Straka: N. N. 23 korún, 5 osôb 5 kor. 60 hal.; Anna Dzijak 10 kor. 10 hal.; Maria Novák sbierka 3 kor. 70 hal.; N. N. 40 halierov. Sbierka dôstojného pána P. Rafaela Lakosil, kňaza rádu sv. Dominika direktora braterstva sv. Ručenca, a et. pána Bartolomeja Štefančík, tajomníka braterstva sv. Ručenca. Bratři a Sestři sv. Ručenca poslali 100 t. j. sto korún.

Všetkým dobrodincom mojím Pán Boh zaplať a moje najsrdečnejšie vdaky. Do milosti Pána Ježiša Krista a do ochrany najsv. milej pannenskej Matky Božej všetkých odporúčajúc zostávam v Lome 11. okt. 1902.

S úctou oddaný srdrčný priateľ

Andrej Rojko,

54-ročný jubilárny kňaz na odpočinku.

Lužná (líptovská stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážení Pán Redaktor!

Raďte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Křesťane.»

Nie som na toľko učený, aby som dobre písať mohol, predsa ale umienil som si, že o našej obci pár slov napíšem.

Naša obec povstáva z blízko tri tisíc obyvateľov. Vyjmúc päť židov sme ostatní všetci katolíci. Ľud náš zaoberá sa zväčša roľníctvom. V tejto našej obci by nám aj dosť dobre bolo, keďby ľud náš na tak veľmi nízkom stupni vzdelanosti nestál, ako stojí. Povedať ale musím, že u nás máličko čítajú noviny, z ktorých by mohli sa

poučiť, a ktoré by ľud viedly k lepšiemu povedomiu. Presvedčený som ale, že keďby ľud náš mal dákeho vodcu, ktorý by mu to povedal, aký osôh by on mal z čítania novin, by mile rád obetoval vždy tých pár halierov na dobré časopisy. Ponevác ale takého človeka tu niet, ktorý by mal ľud k tomu, by oddal sa do čítania a vzdelania: tak z toho nasleduje potom to, že náš ľud radšie si vypije každý deň pol litra — ba snáď aj viac — toho smradľavého šnapsu, než by si predplatil na dajaký dobrý časopis.

Milé bratia rodáci! Privolávam vám bratským hlasom, by nemeškali ste venovať pár halierov na dobré časopisy a dobré poučné našské knihy, lebo len vtedy stáť sa môžeme schopnými vydobíť si to, čo sme doteraz stratili.

Prosme Boha, by vyslyšal každodenné prosby naše, ktoré mnohí za ľud slovenský odsielame.

Priatelia a bratia rodáci neodkladajte sa predplatiť na dobrý časopis!

S Bohom

Jano Chudý.

Letnica (nitrianská stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

S dôverou prosím slávnú Redakciu nášého «Křesťana», by ráčila týchto pár riadkov uverejniť.

Z našej obce ešte nebolo v týchto novinách, ako čo by u nás nič zvláštneho nebolo. Čakal som, že odo mňa k tomuto súcejší sdeli niečo z terajších našich pomerov, ale nikto nič. Preto berem pero do ruky ja a sdelim et. čítateľom jedno-druhé.

Naša dosť malá obec patrí čo filiálka pod farnosť Petrovskú; tu sme všetci vyjmúc dvúch rodín katolíci. Máme tu «Potravný Spolok» v Petrovejsi; máme aj «Čítací Kruh Braterstvo Sv. Ručenca a k Božskému Srdcu Krista Pána». Týchto spolkov je vodcom a predsedom náš vrelo milovaný duchovný velp. pán Jozef Cellý.

Čo sa týka týchto spolkov, všetky blahodarne účinkujú. Nejdem opisovať všetky, len opišem našu zriedkavú slávnosť, ktorú sme mali dňa 25. septembra pri posviacke obnovenia nášho kostola.

Ak sa nemýlim, je tomu dva roky, čo nás velp. farár v jednej ku nám povedanej reči upomínal aby sme postarali sa nejako o náš kostol.

Od tej doby uplynuly dva roky bez toho, že by sa bol o kostol dakto staral. Konečne dal sa náš velp. farár s celou horlivosťou do práce a začal pracovať on. A čo myslíte ctení čítatelia, že to išlo ľahko tomuto nášmu velp. farárovi? Ach horkýže! nešlo to tak ľahko; nedotkla sa ani jedna srdcolonná kázeň ani len jedného. Nedbajúc na žiadne ťažkosti. Konečne tohto roku vyvolili k tomu cieľu 8 členový výbor, ktorý riešil a k pomoci bol tejto tak prepotrebnej už práci, ktorá sa tohto júna započala. Oltár sme kúpili v Pešťbudíne za 800 korún. Dlažba a druhé zariadenia stála 2400 korún. Z vonku kostolníka je ale oprava nová, strecha a inšie menšie

veči zaplatili sa z kostolných peňazí. Konečne dňa 28-ho septembra sa náš kostol dohotovil. Posviacal nám ho dôst. a velp. dr. Ján Černoch opát a kanonik biskupstva Ostrihomského.

Pri veľkom súčasnení sa obecnstva, aj duchovenstvo bolo dosť v hojnom počte dostavené. Pri posviacke nám povedal dr. Ján Černoch krásnu reč, ktorá každého povzbudila k všetkému dobrému.

Vyjadrujem tedy dôst. a velp. dr. Ján Černochovi srdečnú vďaku za jeho ustávanie, lebo on nám nie len, že vysvätil tento chrám Boží, ale nám aj 200 korún daroval. Preto ešte raz volám: Pán Boh zaplať!

Vyslovujem tiež nášmu velp. farárovi srdečnú vďaku, za neoceniteľnú o nás starosť a za jeho lásku. Živ nám ho Boh ešte mnohé letá!

Nechcem zabudnúť i na pána podrychtára, vyslovím mu vďaku tiež za jeho unovanie. Čo ale mám povedať p. rychtárovi, to neviem. Len tolko poviem, že keď sme ho volili, nuž hovoril vždy: Keď mňa zvolíte za rychtára, tak budete mať pamätným, dám do kostola to a to! A veru nás on za naše dobré až veľmi prekvápil; nie len že sa málo staral o kostol, lež ešte aj na to, čo všetci občania chceli a za dobré uznali, neraz nám a velp. farárovi v ceste stál. Nuž není to prekvapenie?

Po odopoludňajších službách božích mali sme v «Kat. Čítacom Kruhu» zábavu, pri ktorej nám dôst. a velp. vyslanec dr. Ján Černoch, za svojho jednoročného vyslanstva účty skladal.

Po prekonaní účtov, nasledovala ďalej zábava, na ktorej sa náš pán vyslanec dosť milo cítil, tak že ani my, ani naši starci nepamätajú takej zábavy.

Zakiaľ bol v našom okrese liberál vyvolený, tak sme ho nevideli inokedy, len práve vtedy, keď sme ho za vyslanca volili. Keď už ale bol zvolený, nuž nedaj Bože ho vidieť, vtedy nás on nepoznal.

Preto rodáci drahí! Volte si na budúce mužov našich, mužov ľudu i vlasti verných, nebuďte že zaslepení tmou, lež aby ste boli povedomí dobre, na koho hlasujete. Keď takto robíte budete, vtedy ubezpečení môžete byť, že pocítite radosť takú, ako my cítime nad našim dr. Černochom.

S Bohom!

Štefan.

Pešťbudín.

Pochválen P. Ježiš Kristus!

Dostojný Pán Redaktor!

Ráče byť tak láskavy, týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Krešťane» uverejniť.

My tu v hlavnom meste žijúci Slováci mali sme tu po tieto dni jubilárne slávnosti nášho jedného spolubrata predrobotníka z ustredného skladišta štátnej dráhy.

Náš predrobotník menom Troják rodák z Lomnej (oravská stol.) slávil svoje 25-ročné jubileum pri pekných ováciach jeho hlavných kontrollov a svojich spolutež súdruhov. Jubilanta nášho pozdravil ponajprv rečou

p. hlavný kontrollor Rudolf Ludvig a druhý p. Herman Móric. Potom pozdravili ho jeho sudruhoria spolupracujúci, ktorí ho aj obdarili peknými pamätnými vecmi, a síce: dali mu jednu peknú striebrom vybýjanú meršauku, (fajku) s pekným vreckom na doháň, škatuľku na zápalky a krem toho prekvapili ho aj s podobizňou tej dielne v ktorej on pracuje.

On čo milovník cirkvi katolíckej a syn rodu svojho, nazabudol nikdy na svojich krajanov, sudruhov, a spolurodákov; on vždy naklonil sa k nám ako verný spolubrat; on čakal tiež dobu tú, na ktorú sme všetci čakali, a keď doba tá prišla, nehanbil sa vystúpiť, keď už aj maďarský vedel medzi nás do nášho «Budapešťianskeho kat. del. kruhu» za člena.

Tak kvestania drahí! Ako vidíte, že dnes sú pomery všetky iné než predtým boli, dnes pracuje a pracovať musí roľník, remeselník, obchodník nie len rukou, ale i rozumom. Dnes svet kráča každý napred. No my by sme tiež boli vzdelali sa na tolko, aby i medzi nami, ktorí sme vo všetkom slabí priemysel obchod a roľníctvo bolo previtalo; nás ale nemal kto tomu všetkému učiť. Preto sme na tom pracovali, aby sme si mohli aspoň katolícky kruh založiť, v ktorom môžeme sa tiež na tolko vzdelávať, že prepotrebných syl v živote našom si nadobudneme.

Preto rodáci drahí, majte na pamäti všetci to, že len vzdelanosť a osveta dáva silu ľudu. My ale mnohí stali sme sa, môžem povedať stádom, následkom toho veľkého nedostatku vzdelanosti, kdežto cítili sme, že človek môže byť povolaný v živote aj k dačomu vyššiemu, lež čo-že nám bolo všetko daromné, keď sme nemali človeka, ktorý by nám bol vodecom prepotrebným.

Dnes ale bratia drahí máme vodecu, ktorí chce prebúdzat všetkých tých lenivých a ospanlivých; on čo pastier oviec svojich, núka nám prácu našu, by sme aj my mohli dosiahnuť tak krásnu dobu v živote ako dosiahol náš rodák Ján Troják z Lomnej.

Nech Boh živí nášho vodecu, a dá mu všetko to, čo si od Boha praje!

— ý

Prosba.

Prestavanie a zariadenie dvoch škôl v sídelnom dome školských bratov pôsobí najväčšiu a najťažšiu starosť mojich chudobných veriacich. Dobře vediac, s jak veľkou radosťou prijali čitatelia veľacteného katolíckeho obecnstva tú zvesť, že sídelné miesto uhorských školských bratov sem bolo osadané, z ktorého pre katolíckej školy našej drahej vlasti statní učitelia budú rozposielaní toto povedomie dá mne úfať, že veľactené katolíckej obecnstvo v uskutočnení tohto plánu, menovite v prestavaniu a zariadení tých hore pomenovaných škôl svojimi láskavými milodarmi bude mňa napomáhať. Preto najhlbšou úctou spojenou prosbou obraciam sa na veľactené katolíckej obecnstvo čitateľov, aby boli tak láskavi svojimi milodarmi prispieť k prevedeniu tohto sfachetného cieľu. Aj tú najmenšiu obeť s povďačnosťou prijímam. Prijatie milodarov v novinách budem kvitovať. Milodary prosím zasielať na meno nižepodpísaného. Ján Boll, farár.

Úctivá priateľská prosba ku ct. čitateľom «Kreššana».

V posledných dňoch mojeho vzdajšieho života, v 80-tom to roku mojeho veku a 54 kňazského jubilárneho roku, ráčil ma Boh ťažkým krížom navštíviť, ktorý s úplnou do vôle Jeho odovzdanosťou prijínam a strpezlivosťou niest chcem. Ťažký ten kríž je tento:

Dňa 17. aug. po poludní odišiel som z Lomu do Peštbudína, chcejúc 20. aug. účasť brať na svätoštefanskej slávnosti v Budíne. Moji nepriatelia — jakých mnoho mám zvlášte v židovstve — vediac dobre, že som z domu odišiel a viac dní doma nebudem; použili tento čas ku vykonaniu svojej pomsty na mne. V noci o 12 hodine z pondelka na útorok t. j. z 18. na 19. augusta podpálili môj dom, ktorý, pretože bol len zo samého dreva vystavený celkom až do fundamentu i so všetkým, čo v ňom bolo zhorel. Knihovňa v cene 4—5 tisíc zl. mi zhorela tak, že ani jednej knižočky nezostalo. Krásne obrázky v cene 300 zl. zhorely. Šaty — oblek — v cene 300—400 zl. tiež zhorely a iné mnohé veci v cene do 1000 zl. tiež na popol pohorely, tak, že mi zo všetkého nič nezostalo, len tie šaty, ktoré som si vzal do Pešti, tie šaty, ktoré na sebe teraz mám. Toto mi učinili, takto sa na mne vypomstili moji nepriatelia, tak, že teraz nemám ani kde hlavu skloniť a pomoci od nikúď. V tejto mojej biede a úzkosti tak rečeno prinútený som ku mojím priateľom zvlášte ku ct. čitateľom «Kreššana» o pomoc a podporu sa dôverne utiekať, srdečne prosiac, aby mi s niečím, s nejakým milodárkom ku pomoci prispieť ráčili, za čo každému vopred vzdávam «Zaplať Pán Boh!» a pri sv. Omši na nich pamätať budem. Milodarky prosím, buďte na sl. Redakciu «Kreššana», alebo mne zaslať.

Andrej Rojko,

54-ročný jubilárny kňaz na odpočinku.

Vyzvanie k predplateniu.

Časopis náš je natoľko známy a obľúbený u ľudu, že netreba nám o ňom mnoho reči šíriť. Každý čitateľ náš pozná tie výborné služby, ktoré «Kreššan» prekonal v prospech ľudu.

Aby však blahonosné účinkovanie «Kreššana» čo možno všestranné a mohútne bolo, z toho cieľu je to prepotrebné, aby každý z vás, kto len čítať vie, sa predplatil naň. Len takto docielime to, že zásady naše každý poznať a k nim sa prihlasovať bude. Ktorýkoľvek ľud ne-

číta si svojich novin, musí zaostať a iní mudrejší ľudia vykorisťujú ho tak, že konečne ho úplne zhubia.

Predplatná cena našich novin je:

na celý rok	---	---	---	4 koruny
na pol roka	---	---	---	2 koruny
na štvrt' roka	---	---	---	1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Kreššan» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35

Odkazy redakcie.

Velp. Fraňko Klein. Milodary uverejníme, ale nevieme, či peniaze došli na našu kanceláriu.

Gabriel Mikuš Nižná. Dajte im takú radu, že v takých veciach môžu lepšie zabezpečiť seba v svojej domovine; nieťo kadeakým agentom-židom dať sa zaviesť.

J. K. Nová Pešť. Kto ste? Čo ste? Nerozumieme vášmu písmu. Také nápady ako udávate vy, môžeme uverejniť len na zodpovednosť zasielateľa. Bezmenné listy v našej redakcii sa nešetria.

Štefan Hlasica Dol. Tuzla. Dopis došiel, ale ho musíme prepracovať, lebo skutočne nedá sa ľahko prečítať. To je jedno, druhé je, aby ste nepísal o tých židoch tak, ako píšete. Lebo to dobre viete, že im my slúžiť musíme.

Pilní čitatelia. Odpovieme mu listom.

Hudec. Ďakujeme. V budúcom čísle.

Anton Raffáč Podsklie. Ten verš sme už kdesi čítali, keď aj trochu ináč prepracovaný.

J. B. vo V. Žiadané knižky môžete si objednať u p. Jozefa Gašparika, knihkupeca v Turč. Sv. Martine (Turócz Szt. Márton.)

Fr. Dobrovodský v Malackách. Exemplár sa pod tou istou adresou expeduje, akú ste udať ráčil.

Kľčovanský Antiliberal. Budúce.

Spadovsky. Článok došiel už pozde. Srdečný pozdrav!

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kreššana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Včelár, nauka o včelárení pre ľud a ľudové hospodárske i opakovacie školy. Sostavil Ernest Lovecký, učiteľ a včelár. Vydal spolok sv. Vojtecha v Trnave (čo podielovú knihu na spolkový rok 1902—3). Cena výt. 60 hal. Knižočka formátu malej 8-o na 138 stránkach s obrázkami obsahuje nauku včelárenia, podanú slohom ľudovým, s láskou k veci, priehľadne a praktický. Za touto knižočkou bude nasledovať ešte druhá o včelárení; ačkoľvek i táto sama o sebe už je uzavreným celkom. Druhý sväzok bude obsahovať zovrubnejší výklad o takzvanom moderno-sedliackom včelárení. V našej dobe, kde západné národy všemožné nauky hospodárske veľmi

horlive pestujú, my Slováci ale sme v nich hodne zaostali, odporúčame čo najvrejšie túto dobrú knižočku priateľom ľudu do pozornosti.

Dennica. Ročník V. Číslo 6. Vychádza raz za mesiac. Rediguje Terezia Vansová na Pile, o. p. (Tiszolez). Predplatná cena na celý rok 2 koruny. Dennica je ženský časopis pre poučenie a zábavu.

«**Listy Svätého Antona**». Mesačný časopis ku rozširovaniu milodarného chleba chudobných. Ročník II. číslo 9. Vychodí na 1-ho v každom mesiaci na šesťnásť stranách s utešenými obrazmi. Predplatné na celý rok 2 koruny, do Ameriky 75 centov. *Predplatiť treba na túto adresu: Administrácia «Listy Sv. Antona» Budapešť, VIII., Szentkirályi u. 28/a.*

Novinky tieto zaoberajú sa hlavne s vecmi, ktoré týkajú sa úcty Svätého Antona. Podávajú teda životopis Svätého, opisujú zázračné udalosti, ktoré sa na prímluvu Jeho staly, uverejňujú zprávy zo všetkých strán, kdekoľvek si tohoto Svätého nábožne ctia. Pri tom cieľom týchto novín je, aby boly rozmanité; preto prinášajú články aj také, ktoré sú nie vo vlastnom smysle slova náboženské, lež viacej len kresťansko-spoločenské, týkajúce sa vážnych otázok života.

Novinky tieto prijalo katolícke slovenské obecnstvo veľmi prajne. Vychvaľujú nás, že naše novinky práve s takou úľubou čítajú čestní mužskí, jako aj nábožné sestry. Aj vrchnosť cirkevná obrátila pozornosť svoju na nás, i viacerí biskupi zehnali nám; najnovšie ale arcibiskup kaločský osvietený P. *Juraj Császka* verejne v pastierskom liste svojom odporúčal naše «Listy Svätého Antona».

Sborník musealnej slovenskej spoločnosti. Rediguje A. Sokolík, tajomník. Ročník VII. Sväzok I. Turčianský Sv.-Martin 1902.

Časopis musealnej slovenskej spoločnosti Rediguje A. Sokolík, tajomník. Ročník V. Číslo 4. Turčianský Sv.-Martin 1902. — O «Musealnej Slovenskej Spoločnosti» nám treba vedieť, že je to spoločnosť vedecká, kde sa všetky starožitnosti a pamätnosti slovenské zachovávajú. Členom tejto spoločnosti stane sa ten, kto ročite 4 koruny platí sa zaviazuje.

Dedinský hasič od Zaoska. Poučozábavná rozprávka s obrazom. Cena 20 hal. Kto objedná naraz 20 kusov, dostane ich za polovičnú cenu. Kto si knižočku už objednal, peniaze poslal, knižočku ale nedostal, nech to odpíše terajšiemu majiteľovi: «Rózsa Kálmán a manžel. Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. — a dostane na miesto objednanej a vyplatenej už knižky *dve*.

Aj «*Vybrané Spisy Humoristické Zaoska*» dostať u Kolomana Rózsu (Budapešť, VIII., Szentkirályi-u.) asie za 1 korunu. To sú všetko veľmi veselé, ale aj veľmi poučné spisy. Dýcha z nich samá mravnosť a nábožnosť. Kto chce mať skvostne viazanú knižku túto, nech pošle 2 kor. ale čím skorej.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIV. číslo 8. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný

redaktor a vydavateľ Juraj *Babka* v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bazík. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 h.

Časy naše sú už predsa na toľko pokročilé, že aj roľníci budú musieť nie len dľa starých zvykov obrábať si polia svoje, lež použiť všetko to, čo novšia doba k rozumnejšiemu hospodáreniu nám poskytuje. Kto nechceš zaostal, obstaraj si knižočku túto, z nej sa mnohému poučíš.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnstvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 7·00—7·60 kor., peštianska 6·90—6·80 kor., z Báčky 7·25 kor., banátská 5·90—6·25.

Jačmeň: na krm 5·25—5·40 korún, do pálenie — kor., na várku — kor.

Kukurica: 5·60—5·70 kor.

Otruby. po 50 kil.: drobné 4·20 korún, hrubé 4·50 korún.

Raž: 5·90—6·25 kor.

Sviňská masť 50·00—50·50, Slanina $\frac{3}{100}$ 48·— $\frac{4}{100}$ 48·75 —, udená dobrá slanina 48·50 — po 50 klgr.

Semená: Červená datelina nová — — — — —. Lučerna 43·—38·, všetko 50 klgr.

Strova: *Fazuľa* veľká biela a okruhlá po 7·15—7·75 brnava 7·50—7·75, pestrá 5·25—5·50, drobná 8·70—8·95, cúdená 10·50 — —. *Hrach:* 16·00—20·00, lúpaný 20· — —. *Šušovica* horšia 8·00—10·00, lepšia 15·00—16· —. *Mak:* 26·00—26·50, všetko po 50 klgr.

Ovos: 7·25—7·60 kor.

Krainer záživný prach pre svine.

Velaceni pane! Moje svine ništ nechceli zrať, a pritom boli velmi chudé. Pripadne som dostal od jedného z mojich ľudí jednú obalku záživného prachu, to je načudovať. Moje svine nemožem dokrmiť a berú naseba zďňa naďen, a toto možem poďakovať tomuto vibornému prachu, ktorý možem a budem každému jednému najlepšie odporúčať, a pritom prosím mňa zaslať popošte 5 bankov krmneho prachu pre svine

31/10. 1900.

zuctov

Joseph Englisch štaniční majster Velisce Slavonia
Viš udaná copia za ravné 4 hall. A 2 hall. zaopatrennie originálnov dopisnicov

Laibach, 3/10. 1901 (m. p.)

Iván Planták e. k. notár.

Príkladich a starich zdravich sviniach je dostatočná jedna obálka dr. Trnkóczyho Krainer záživný prach pre svine za 50 halierov 5 obálkov stojí len 2 koruny. Je kdostániu vo všetkých obchodách, v protivnom páde je kdostániu po, ošte z apatheki **Trnkoczy, Laibach** (Kraina).

So dňa na deň viac sa
preukazuje jako

dobrodenie
anevynuteľná potreba v kaž-
dej rodine

**Kathreinerová
Kneipp-sladová káva**

Āni jedna obozretná gazdina nech
neostýcha zaviesť túto chutnú,
zdravú, kávu do svojej domácnosti.

Niet žiadnej lepšej zastupiteľky a
nahraditeľky bôbovej kávy tam,
kde je táto lekárom zakázaná.

Kathreinerová Kneipp-sladová káva
je len vtedy pravdivá, keď je na balí-
koch farár Kneipp ochranná známka.
Otvoreno predavaná alebo iným spô-
sobom balikovaná káva je už viac nie

Kathreiner-ová.